

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПЕРЕБІГУ ТА НЕЗВОРОТНІ НАСЛІДКИ ГЛОБАЛЬНОЇ КРИЗИ

Бурбело Н.О.,

старший викладач кафедри маркетингу та управління бізнесом
Національного університету «Києво-Могилянська академія»

До сьогодні науковці і практики не безпідставно вважали достатньо опрацьованими основні механізми та прийоми антикризового управління підприємством. Економічні кризи класифіковані, описані і мають досить ґрунтовно розроблені алгоритми їх подолання. Коливання на фондових ринках, зрушення в економіці країн-лідерів світового ринку, міжгалузевий дисбаланс і навіть серйозні зрушення в технологічній базі, не лякали так вже сильно уже нікого. І ось 2020 рік став для всіх складною задачею з багатьма невідомими. Прогнози галузевих аналітиків, національні звіти і заяви МВФ стають все більш песимістичними з плином часу.

Кризу 2020 року можна класифікувати як *світову* за масштабами, *глобальну* за сферою впливу на сфери життя суспільства, за причинами виникнення – *суспільною*, за ступенем впливу – *глибокою* і, найголовніше – *непрогнозованою* за перебігом і наслідками. [1] Можна впевнено сказати, що ми стикнулись з кризою, не схожою ні на яку іншу. За таких умов основне завдання має бути у розробці основних заходів пом'якшення впливу кризи і недопущення глибоких незворотних трансформаційних наслідків для соціально-економічної системи. Так Міжнародний валютно-фінансовий комітет зосереджує увагу на політичних та фінансових заходах для країн світу, розглядає питання надзвичайного фінансування МВФ, переглядає кредитні інструменти, впроваджує зміни у застосуванні Цільового фонду боротьби з катастрофами (CCRT). [2] Всі ці заходи спрямовані на зміцнення спроможності впливати на перебіг кризи на світовому рівні.

Наступний рівень регулювання - національний, він має включати заходи з забезпечення контролю показників захворюваності населення і забезпечення всіх можливих засобів подолання пандемії і мінімізації її наслідків для економічної і соціальної системи держави. Експерти неохоче беруть відповідальність робити прогнози як щодо сценарію розвитку подій, так і про остаточні наслідки цієї кризи. Обговорюються можливі сценарії розвитку подій, але оптимістичних все менше. Існує також усвідомлення того, що економічне, та й соціальне середовище вже ніколи не повернуться до того стану, що був до початку кризи світової пандемії Covid-19.

Основними негативними незворотними наслідками кризи 2020 року можна передбачити наступні:

- суттєву зміну активних суб'єктів бізнесу. Є галузі, які можуть не просто зазнати суттєвих руйнацій, а навіть бути повністю знищеними [3];

- зміна соціальних параметрів ведення бізнесу. Частина офісної роботи назавжди лишиться віддаленою, зросте рівень безробіття;
- зміна споживчої поведінки населення. Зниження попиту на товари/послуги, що пов'язані зі значними фінансовими витратами чи високим ризиком зараження.

Метою власників і керівників бізнесу в сучасних умовах має стати мінімізація впливу факторів ризику і, як наслідок, - попередження виникнення вказаних наслідків. Менеджмент потребує ефективних механізмів і швидких заходів, що забезпечать адаптивність компанії до занадто агресивних умов діяльності. Основою таких превентивних програм доцільно визначити:

- підвищення ролі інформаційного забезпечення діяльності компанії: використання ліцензійних інтегрованих у глобальну мережу програмних продуктів, забезпечення ефективних комунікацій як в середині компанії, так і у зовнішньому середовищі;
- посилення заходів контролю і моніторингу на всіх етапах бізнес-процесів;
- підвищення рівня соціальної відповідальності: підтримка державних заходів протидії кризі, піклування про працівників, як основний капітал бізнесу;
- корегування тактичних планів діяльності компанії, впровадження адаптивних заходів, спрямованих на скорочення витрат, освоєння нових форм і методів ведення бізнесу: інтернет – торгівлі, розширення логістичної сфери, ефективне партнерство.

Список використаних джерел:

1. Бурбело Н.О. Підходи до класифікації форм і видів кризових явищ в економічній діяльності/ Н.О. Бурбело // Економіка, менеджмент, бізнес. - 2013. - №2(8). – С. 146-151
2. Opening Remarks at a Press Briefing by KristalinaGeorgieva following a Conference Call of the International Monetary and Financial Committee (IMFC).- Режим доступу: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2020/03/27/sp032720-opening-remarks-at-press-briefing-following-imfc-conference-call>
3. Економічний вплив пандемії Covid-19 на Україну. Аналітичне дослідження GermanEconomicTeam. – Режим доступу: https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2020/05/GET_UKR_PS_01_2020_ua.pdf